JAARVERSLAG 2019

steunpunt
monumentenzorg
fryslân

3 maart 2020

INHOUDSOPGAVE

		Bldz.
1.	**JAARVERSLAG 2019**	
1.1	**TEN GELEIDE**	2
1.2	**BESTUUR**	**3**
1.3	**ORGANISATIE**	
1.3.1	ALGEMEEN	3
1.3.2	PERSONELE SAMENSTELLING	3
1.3.3	ZIEKTE	4
1.3.4	HUISVESTING	4
1.3.5	MATERIEEL	4
1.4	**FUNCTIES**	
1.4.1	KERNFUNCTIES	5
1.4.2	ONDERSTEUNINGSFUNCTIE	5
1.4.3	PLATFORMFUNCTIE	6
1.5	**TAKEN**	
1.5.1	KERNTAKEN	6
1.5.2	NEVENTAKEN	6
1.6	**PRODUCTEN EN DIENSTEN**	
1.6.1	ONBETAALDE DIENSTVERLENING	7
1.6.2	BETAALDE DIENSTVERLENING	9
1.6.3	WERKBUDGET VRIJWILLIGERSORGANISATIES	11
1.6.4	NETWERKOVERLEG EN NETWERKBIJEENKOMSTEN	13
1.6.5	BEWUSTWORDING EN KENNISBEVORDERING	15
1.6.6	ONDERSTEUNING PARTICULIER INITIATIEF	17
1.6.7	KENNISCENTRUM HERBESTEMMING NOORD	19
2.	**PRODUCTVERANTWOORDING**	**21**

1. INLEIDING

1.1 TEN GELEIDE

Dit Jaarverslag is het achttiende betreffende een volledig boekjaar in het bestaan van onze stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân. In al onze eerdere jaarverslagen, brachten wij jaarverslag en jaarrekening in één document uit. Door wijziging van regelingen op het gebied van accountancy, maar ook door de nieuwe systematiek van verantwoording bij de provincie Fryslân (zie hierna), zijn het jaarverslag en de jaarrekening nu twee afzonderlijke documenten geworden. Hiermee is in 2018 gestart.

De provincie Fryslân heeft namelijk in haar brief van 24 mei 2016 aangegeven, dat zij voor de verstrekking van nieuwe subsidies c.q. de afhandeling van de boekjaarsubsidies een nieuwe meerjarige systematiek van vier jaar wil laten gelden. Deze nieuwe periode loopt van 2017 t/m 2020.

Op basis van deze nieuwe systematiek behoeft pas voor 1 mei 2021 de subsidie verantwoord te worden (met controleverklaring). Een jaarrekening met controleverklaring per jaar is dus in 2017, 2018 en 2019 niet nodig. De tussentijdse verantwoording vindt nu plaats door in het tweede kwartaal van elk kalenderjaar (vanaf 2018) de voortgang met de provincie Fryslân te bespreken, op basis van een door ons op te stellen voortgangsrapportage. In deze rapportage dient een overzicht te zitten van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, met een vergelijking tussen de nagestreefde en gerealiseerde doelstellingen en daarbij een toelichting over kosten en opbrengsten.

Dit jaarverslag 2019 dient dan ook als voortgangsrapportage richting provincie Fryslân. We hebben het echter uitgebreider weergegeven conform wij in het verleden gewend waren en aangaande het jaarverslag 2007 voor het eerst hebben gedaan, omdat we niet alleen een compleet beeld van ons functioneren willen hebben, maar vooral ook omdat dit overeenkomt met de systematiek van verantwoording die wij in de jaren 2017 t/m 2020 voor ogen hebben (samenstellingsverklaringen) en de aansluiting met de uiteindelijke productverantwoording.

Dit jaarverslag is dan ook opgesteld volgens de richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor organisaties zonder winststreven en schetst een beeld van de uitgevoerde werkzaamheden en van de inhoudelijke ontwikkelingen. Dit document schetst dus een compleet beeld van het reilen en zeilen van het steunpunt monumentenzorg Fryslân in 2019.

1.2 BESTUUR

Aan het hoofd van de organisatie staat het bestuur. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting. De bestuursleden genieten geen beloning voor hun werkzaamheden, maar hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte kosten. De samenstelling van het Bestuur was in 2019 als volgt:

Voorzitter:	mevrouw dr. J. Liemburg
Vice-voorzitter:	mevrouw drs. M. Borst
Secretaris:	mevrouw drs. M.F. Fermo
Penningmeester:	de heer drs. D.J. Diephuis
Bestuurslid:	de heer mr. T. Binnema (bestuurslid juridische zaken).

De zittingsperiode voor bestuursleden is vier jaar. Na afloop van een zittingsperiode zijn de bestuursleden steeds herbenoembaar. Een nieuw 'Rooster van aftreden' is in de bestuursvergadering van 26 april 2018 vastgesteld. Het Bestuur kwam in 2019 vier maal bijeen, en wel op 13 maart, 16 mei, 11 september en 12 december.

1.3 ORGANISATIE

1.3.1 ALGEMEEN

Voor het uitvoeren van de werkzaamheden die voortvloeien uit de doelstellingen die het stichtingsbestuur wil realiseren, de functies die wij wensen te vervullen, de taken die wij voor ogen hebben en de diensten die wij wensen te leveren, hebben wij een uitvoerend bureau dat uit een directeur en drie medewerkers (twee consulenten en een administratief coördinator) bestaat.

1.3.2 PERSONELE SAMENSTELLING

Het stichtingsbestuur heeft per 1 november 2001 een directeur aangesteld, die belast is met de dagelijkse leiding en overige activiteiten van de stichting, de dagelijkse leiding over het personeel van de stichting, de voorbereiding en uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleid en de advisering van het bestuur. De taken en bevoegdheden van de directeur (ten opzichte van het bestuur) zijn nader vastgesteld in een directiestatuut. Daarnaast zijn op 1 januari 2002 een technisch consulent en een administratief medewerkster in dienst getreden. Alle drie medewerkers werden fulltime (1 fte) aangesteld. Met ingang van 1 januari 2005 is de functie administratief coördinator ingesteld, waarbij de financieel-administratieve werkzaamheden werden ondergebracht c.q. ingehuurd bij Deloitte. De administratief coördinator behartigt de inhoudelijke werkzaamheden met betrekking tot de overlegvormen, de nieuwe producten en de (on)betaalde dienstverlening. De orderportefeuille in het kader van de betaalde dienstverlening was in 2007 dermate groot, dat hieraan niet meer met de bestaande formatie gehoor kon worden gegeven. Per 1 juni 2007 is dan ook een consulent monumentenzorg aangesteld, die betaalde diensten levert aan gemeenten. Deze consulent wordt geheel betaald uit de betaalde dienstverlening en verricht derhalve geen gesubsidieerde werkzaamheden.

De personele invulling van onze stichting, kende in 2019 de volgende taakomschrijving:

Directeur (Dick Bloemhof). Werkzaamheden:
- project- en dagelijkse leiding van de stichting steunpunt monumentenzorg en haar activiteiten
- dagelijkse leiding over het personeel van de stichting (consulenten en administratief coördinator)
- voorbereiding en uitvoering van het vastgestelde beleid en de advisering van het bestuur
- verdere (organisatorische) ontwikkeling van het steunpunt
- acquisitie van opdrachten (betaalde dienstverlening)
- uitvoering / projectleiding
- vormgeven aan en voorzitten van het monumentenspreekuur en netwerkoverleg
- initiëren verdere ontwikkeling gezamenlijke huisvesting
- vertegenwoordiger van het steunpunt, naar klanten (gemeenten) en naar subsidieverstrekkers (rijk en provincie), en in kontakten met andere steunpunten in den lande
- ontwikkeling van de bundeling van krachten en initiëren samenwerking huisvestingspartners
- leveren van diensten en producten op het gebied van gemeentelijk beleid, projecten, voorlichting en (financieel) administratieve zaken (o.a. subsidies) als een soort algemeen consulent.

technisch-consulent (Gerard van Dijk). Werkzaamheden:
- het leveren van producten en diensten aan gemeenten, aangaande restauraties (opstarten, ondersteuning bij en berekenen van subsidiabele restauratiekosten, begeleiden, eindcontrole enz.), monumentenvergunningen, gemeentelijke monumentenlijsten (ondersteuning bij voorbereiding en opstellen ervan, vervaardigen lijst), waardestellingen (waarde-advies in individuele gevallen, advies inzake aanwijzing, doorlichting monumentenlijst), bouwhistorisch onderzoek en projecten (opdrachten voor cultuurhistorische verkenningen, cultuurhistorische effectrapportages, cultuureducatie enz.);
- het leveren van ondersteuning aan gemeenten en ook aan particuliere instellingen, aangaande bijvoorbeeld onderhoudsvraagstukken;
- het leveren van algemene en specifieke informatie en adviezen aan gemeenten, particuliere instellingen en monumenteneigenaren;

administratief coördinator (Marleen Pennewaard). Werkzaamheden:
- agendering en verslaglegging van zowel het monumentenspreekuur als het netwerkoverleg
- invulling geven aan de helpdesk, het geven van inlichtingen en het doorverwijzen naar specialisten
- organiseren bijeenkomsten en het leveren van secretariële ondersteuning en inhoudelijke inbreng
- administratieve werkzaamheden ten behoeve van de stichting steunpunt monumentenzorg,
- het leveren van algemene informatie en adviezen aan gemeenten, particuliere instellingen en monumenteneigenaren op het gebied van subsidies, financiën, administratieve problemen
- administratieve en/of secretariële ondersteuning of desgewenst voeren van secretariaat van particuliere monumenteninstellingen (automatisering, vergaderstukken, correspondentie e.d.)
- inhoudelijke ondersteuning en advisering bij procedures e.d.
- uitvoering betaalde dienstverlening
- secretariaat van het Platform Fryske Monuminte-Organisaasjes

Consulent monumentenzorg (Harm Haitsma). Werkzaamheden:
- het leveren van producten en diensten aan gemeenten, aangaande restauraties (opstarten, ondersteuning bij en berekenen van subsidiabele restauratiekosten, begeleiden, eindcontrole enz.), monumentenvergunningen, gemeentelijke monumentenlijsten (ondersteuning bij voorbereiding en opstellen ervan, vervaardigen lijst), waardestellingen (waarde-advies in individuele gevallen, advies inzake aanwijzing, doorlichting monumentenlijst), bouwhistorisch onderzoek en projecten (opdrachten voor cultuurhistorische verkenningen, cultuurhistorische effectrapportages, cultuureducatie enz.);
- het leveren van ondersteuning aan gemeenten en ook aan particuliere instellingen, aangaande bijvoorbeeld onderhoudsvraagstukken;
- het leveren van algemene en specifieke informatie en adviezen aan gemeenten, particuliere instellingen en monumenteneigenaren.

Archeologie (Aukje Mennens – van Zeist en Josje van Leeuwen). Voor werkzaamheden op het gebied van de archeologie, werd Aukje Mennens vanaf 13 januari 2011 voor één dag in de week ingehuurd van Libau Groningen. Dit betreft zowel werkzaamheden in het kader van de onbetaalde, als betaalde dienstverlening. Per 1 augustus 2013 was er geen sprake meer van een contract met Libau, maar werd Aukje Mennens ingehuurd per opdracht vanuit haar eigen bureau Mennens Archeo Advies. Door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd – en op eigen verzoek – heeft Aukje de taken tot 1 oktober 2019 vervuld. In haar opvolging is voorzien; vanaf die datum wordt Josje van Leeuwen ingehuurd van Buro De Brug.

1.3.3 ZIEKTE

Het aantal ziektedagen in 2019 bedroeg x.

Jaar:	Aantal ziektedagen:	Ziektepercentage
2019	7	1,0%
2018	9	1,3%
2017	65	7,1 %
2016	10	1,3 %
2015	43	3,4 %
2014	4	0,9 %
2013	4	0,9 %
2012	14	2,2 %
2011	15	2,2 %
2010	112	16,8 %

1.3.4 HUISVESTING

In februari 2005 zijn de stichtingen Steunpunt Monumentenzorg Fryslân, Alde Fryske Tsjerken, Behoud Kerkelijke Gebouwen in Friesland en de Monumentenwacht Fryslân gaan samenwonen in het “Monumintehûs” op de 1e verdieping van het pand Emmakade 59 te Leeuwarden. Hier zijn ook de huisvestingsfaciliteiten (postbus, archief- en vergaderruimte, één flexibele werkplek enz.) beschikbaar voor de stichting De Fryske Mole, Provinciale Commissie Friesland van Bond Heemschut, de stichting Waterschapserfgoed, de stichting Industrieel Erfgoed Friesland, de Boerderijenstichting Fryslân en de stichting Staten en Stinzen. De huurprijs van onze gezamenlijke vleugel aan de Emmakade bedroeg in 2019 (inclusief energie en water) in totaal € 73.248,84 (incl. btw). Door de kostendeling met de andere drie stichtingen, is aan deze huurlasten in 2019 een bedrag van € 12.452,30 uitgegeven.

1.3.5 MATERIEEL

In 2019 is geen materieel aangeschaft en derhalve hoefden er geen investeringen in 2019 als afschrijving te worden geactiveerd. De vier in december 2018 aangeschafte tablets zijn – hoewel in 2019 betaald – in 2018 als afschrijving geactiveerd.

1.4 FUNCTIES

1.4.1 KERNFUNCTIES

De twee kern- c.q. hoofdfuncties die vanuit het begin van de steunpuntgedachte nog steeds de basis van elk steunpunt vormen en ook door ons in 2016 weer als kernfuncties zijn vervuld, zijn de:

- **Ondersteuningsfunctie**; het ondersteunen van (met name) gemeenten bij de uitvoering van de decentrale gebouwde en archeologische monumentenzorg.
- **Platformfunctie**; het bieden van een platform waarop de verschillende bij de monumentenzorg betrokken partijen informatie uitwisselen en de krachten bundelen.

1.4.2 ONDERSTEUNINGSFUNCTIE

Binnen de ondersteuningsfunctie wordt een onderscheid gemaakt tussen betaalde en onbetaalde dienstverlening. Wij gaan bij iedere vraag om ondersteuning na of er sprake is van onbetaalde dan wel betaalde dienstverlening. Uitgangspunt hierbij blijft hetgeen landelijk is vastgelegd, namelijk: “steunpunten brengen aan gemeenten geen kosten in rekening voor de levering van diensten die tot het takenpakket van rijk of provincie behoren. Het steunpunt zal wel kosten in rekening kunnen brengen bij de uitvoering van taken die feitelijk tot de verantwoordelijkheid van de gemeentelijke overheid behoren”. Wij maken bij onbetaalde dienstverlening een onderscheid in drie verschillende producten: de (telefonische) helpdesk (inclusief website), spreekuren en onbetaalde adviezen (consulten). Dit bestaande product ‘onbetaalde dienstverlening’ is ook in 2014 onverkort gehandhaafd. Nog altijd is er een grote vraag om informatie en advies, zowel door particulier als lagere overheid. Deze onbetaalde dienstverlening was per 2011 al uitgebreid met het onderdeel archeologie.

Bij betaalde dienstverlening ontstaat bij de steunpunten de meeste diversiteit, zowel qua invulling met producten en diensten als qua financiële peiler onder het steunpunt. Immers, de steunpunten kunnen maatwerk leveren. Bovendien zijn wij door onze deskundigheid en onafhankelijke positie, goed in staat om te fungeren als opdrachtnemer van rijk, provincies en/of gemeenten. Wij hebben dan ook een breed scala aan diensten en producten: advisering over gemeentelijke monumentenlijsten, waardestellingen van panden of objecten, gemeentelijk beleid ontwikkelen en vervanging van monumenten-ambtenaren bij o.a. ziekte. Het spreekt voor zich dat deze ‘betaalde dienstverlening’ niet door de provincie wordt gesubsidieerd. Over dit product hoeft dus aan deze subsidiënt geen verantwoording te worden afgelegd. Voor een goed overzicht van de activiteiten van het steunpunt brengen wij dit niettemin wel in beeld, daar een belangrijk deel van de te realiseren doelstellingen ook door middel van opdrachten kan worden bewerkstelligd. Deze betaalde dienstverlening was al in 2011 uitgebreid met archeologie, in die zin dat door de door ons ingehuurde archeoloog taken zullen worden verricht die des gemeentes zijn en die door hen dan ook dienen te worden betaald

1.4.3 PLATFORMFUNCTIE

Ten aanzien van de platformfunctie, fungeerden wij t/m 2010 altijd als faciliterend bureau door het organiseren van tenminste twee vormen van geregeld overleg; bouwplanoverleg (BPO) en ruimtelijk planoverleg (RPO). Deze twee overlegvormen waren gericht op afstemming, zo mogelijk consensus bewerkstelligen en onderlinge kennis- en informatie-uitwisseling tussen met name de overheden, op het gebied van bouwplannen, vergunningaanvragen en adviesaanvragen ex artikel 11 monumentenwet (BPO) en op het gebied van ruimtelijke plannen en adviesaanvragen met implicaties voor de cultuurhistorie (RPO).

Per 1 januari 2014 was er binnen de platformfunctie alleen nog het samengevoegde product *Netwerkoverleg -bijeenkomsten (NO/NB)*. In december 2014 is een nieuwe vorm van het BPO weer ingevoerd, het *Monumentenspreekuur 2.0.* De uren hiervoor zijn ondergebracht bij het product NO/NB.

1.5 TAKEN

1.5.1 KERNTAKEN

De stichting steunpunt monumentenzorg Fryslân heeft de volgende drie kerntaken:

1. **Helpdesk**
   - Informatiepunt; vragen beantwoorden rechtstreeks of verwijzen
   - Contactpunt; registratie knelpunten en probleeminventarisatie
   - Meldpunt; signalering en melding
   - Spreekuur
   - Website

2. **Platform**
   - faciliteren monumentenspreekuur
   - faciliteren netwerkoverleg c.q. netwerkbijeenkomsten

3. **Ondersteuning**
   - *onbetaalde dienstverlening*; het afhandelen van allerlei informatievragen en vragen om advies, uiteenlopend van vragen over vergunning- en subsidieverlening tot vragen over de vormgeving van het gemeentelijk monumentenbeleid en tot de aan te brengen kleurstelling op een bepaald pand.

- *betaalde dienstverlening*; het aanbieden en leveren van diensten en producten aan gemeenten, particuliere organisaties en andere derden. Het betreft hier diensten en producten aan en voor de overheid die op grond van beleid of op grond van wet- en regelgeving tot de exclusieve verantwoordelijkheid van die betrokken overheid behoort, en diensten en producten aan en voor particuliere instellingen en andere derden (projecten bijvoorbeeld) indien in opdracht van deze derden diensten, producten of projecten worden uitgevoerd en/of geleverd.

1.5.2 NEVENTAKEN

1. Onderlinge informatie- en kennisuitwisseling
2. Facilitaire ondersteuning; het bieden van faciliteiten ten behoeve van klanten, databestanden, kaart- en beeldmateriaal enz.
3. Bijdragen aan de bevordering van het cultuurhistorisch beleid (projecten)
4. Netwerkpartner, waarbij uitvoering van landelijke initiatieven op het provinciale schaalniveau tot de mogelijkheden behoort.
5. Het ondersteunen van en meewerken aan de totstandkoming van een (stichting die zich beijvert voor de realisering en uitvoering van een) depot voor bouwhistorisch materiaal.

In de nu volgende paragrafen worden per product de doelstellingen, targets, kosten, opbrengsten en de uitgevoerde werkzaamheden. Per product wordt zo een overzicht verkregen van de activiteiten waarvoor subsidie is verleend, met een vergelijking tussen de nagestreefde en gerealiseerde doelstellingen en daarbij een toelichting over kosten en opbrengsten.

1.6 PRODUCTEN EN DIENSTEN

1.6.1 ONBETAALDE DIENSTVERLENING

Productdoelstelling / Beoogde effecten (**OD**) [Bestaand product]	- door het geven van informatie en adviezen aan gemeenten en particulieren op het terrein van wet- en regelgeving, voorbereiding en begeleiding van restauraties enz. en het beantwoorden van vragen omtrent cultuurhistorie en ruimtelijke ordening, via het aanwakkeren van het cultuurhistorisch besef komen tot een betere uitvoeringspraktijk van monumentenzorg. - door het geven van informatie en adviezen aan gemeenten op het gebied van de archeologie en door het uitvoeren van taken die in het verlengde liggen van de huidige provinciale taken op het gebied van de archeologie, bijdragen aan een goede implementatie en dienstverlening op het gebied van de archeologie aan de gemeenten.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Informatie, advisering, stimulering, deskundigheidsbevordering, uitvoering
Taak	Kerntaak Informatievoorziening (Helpdesk; informatie-, contact- en meldpunt).
Aansluiting bij provinciaal beleidsdoel	Het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten, organisaties en particulieren
Activiteiten	- geven van informatie/advies rechtstreeks; telefonisch, via de website of door bezoek aan het 'spreekuur' of advies op locatie; - geven van informatie/advies indirect; doorverwijzing naar specifieke deskundigheid; - reageren op (en in gang zetten van vervolgacties aangaande) 'meldingen'; - informatieloket voor archeologie ontwikkelen; - uitvoerende taken archeologie.
Beleidsrelevantie	Onverminderde vraag om informatie op het gebied van cultuurhistorie, monumentenzorg en archeologie, zowel van de (gemeentelijke) overheid als van de particulier (organisaties en monumenteneigenaren) en het beter organiseren en inhoud geven aan de gemeentelijke archeologie (door hen daar ondersteuning bij te bieden).
Samenwerkings-partners	Gemeenten, andere (semi)overheden, particuliere organisaties, monumenteneigenaren
Targets 2019 Kwantitatieve resultaten	- minimaal 200 'visits' per maand op de 'website' - behandeling van 100 vragen per jaar om informatie en advies van gemeenten en derden - behandeling van 10 'meldingen' - geven van 12 consulten
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid opdrachtgevers en samenwerkingspartners over kwaliteit

UITVOERING

In 2019:

In 2019 hebben op onze website www.monumentenzorg.frl 2.379 sessies plaatsgevonden door 1.815 gebruikers. Zij bezochten 6.160 pagina's op de website, hetgeen 2,59 pagina's per sessie is. Per maand werd de website gemiddeld 198 keer bezocht. Het percentage 'new visitor' is zelfs 99%, hetgeen overduidelijk aantoont dat steeds meer nieuwe gebruikers onze website bezoeken voor informatie. Het zijn wel minder web-bezoeken dan vorig jaar, maar het gemiddelde aantal bezochte pagina's per sessie ligt hoger dan vorig jaar.

Aangezien we in 2017 zijn gaan werken met Google Analytics en dit andersoortige gegevens oplevert, is dit niet helemaal één-op-één te vergelijken met de gegevens van vóór 2017. Toch kan worden gesteld dat het bezoek van onze website in 2019 op ongeveer hetzelfde niveau ligt als in de voorgaande jaren. Wij denken dat het gebruik in algemene zin van onze website (allerlei actuele informatie) zich redelijk heeft gestabiliseerd op dit niveau en zichzelf ook steeds vernieuwd met nieuwe bezoekers.

In 2019 is begonnen om onze website geheel te restylen en qua techniek zodanig in te richten dat kan worden aangesloten op de sociale media. In februari 2020 kan deze worden gelanceerd.

Naast het websitebezoek komen ook nog vele vragen om informatie telefonisch binnen. Het merendeel van die vragen heeft betrekking op subsidiemogelijkheden voor instandhouding, als ook aangaande procedures (vergunningen e.d.). De vragen worden voornamelijk gesteld door particulieren (90%).

Product **ONBETAALDE DIENSTVERLENING**						
Functionaris	***Gerealiseerd 2019***		(begroot) ***Werkplan 2019***		***Gerealiseerd 2018***	
	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**101**	**€ 9.853**	150	€ 13.650	141	€ 13.568
Technisch consulent	**33**	**€ 2.529**	25	€ 3.010	18	€ 1.424
Administratief coördinator	**315**	**€ 20.034**	250	€ 17.750	301	€ 18.331
Archeoloog	**34**	**€ 2.108**	10	€ 700	6	€ 337
Consulent Monumentenzorg	**7**	**€ 494**	0	€ 0	0	€ 0
TOTAAL	**490**	**€ 35.017**	**435**	**€ 35.110**	**466**	**€ 33.660**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 39.310**		**€ 39.033**		**€ 37.995**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 37.288**	**435**	**€ 22.152**	**429**	**€ 33.164**
Bijdrage derden:		**€ 2.022**		**€ 16.881**		**€ 4.831**
Afwijking realisatie t.o.v. begroot:		**+ 13 %**				**+ 9 %**

Verklaring:

De aan onbetaalde dienstverlening bestede uren (490) in 2019, zijn hoger dan begroot (435). Dit ondanks het feit dat Dick Bloemhof hier minder uren aan hoefde te besteden, hetgeen meer dan werd gecompenseerd doordat de nieuwe archeologe Josje van Leeuwen 24 uur meer dan begroot hieraan heeft besteed en Marleen zelfs 65 uur meer dan begroot.

1.6.2 BETAALDE DIENSTVERLENING

Productdoelstelling / Beoogde effecten (**BD**)	Het in opdracht leveren van diensten en producten aan gemeenten, particuliere organisaties en derden (monumenteneigenaren), opdat de veelal gebrekkige praktijk van de monumentenzorg (door onvoldoende menskracht en deskundigheid bij met name gemeenten) op een betere en verantwoorde wijze wordt ingevuld en de kwaliteit van (de integrale zorg voor) het onroerend cultureel erfgoed en archeologie toeneemt.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Begeleiding, ontwikkeling, uitvoering, levering
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting bij provinciaalbeleidsdoel	Op zich geen; het betreft hier geen gesubsidieerd product. Echter, er wordt wel invulling gegeven aan: "Het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten".
Activiteiten	- uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van de monumentenzorg, zoals berekening van subsidiabele restauratiekosten, voorbereiden van monumentenvergunningen, begeleiden van restauraties; - uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van de archeologie, zoals het bijvoorbeeld opstellen van een Program van Eisen, of het controleren ervan; - verrichten van diensten en/of leveren van producten op het terrein van de monumentenzorg en archeologie die geen (wettelijke) taak betreffen doch waarvoor door gemeenten of derden een opdrachten aan het steunpunt kan worden verstrekt, zoals waardestellingen, bouwhistorisch onderzoek, cultuurhistorische verkenningen, gemeentelijk beleid (voorbereiding, ontwikkeling of opstellen beleid) en gemeentelijke monumentenlijst (ondersteuning, voorbereiding of vervaardiging). - bemiddeling en/of uitbesteding van opdrachten, indien de opdracht dermate specifieke deskundigheid vergt die niet door het steunpunt kan worden geleverd maar wel door andere externe deskundigen.

Beleidsrelevantie	Om een positie als marktpartij te verwerven in het veld van de monumentenzorg, cultuurhistorie en archeologie om als Steunpunt Monumentenzorg Fryslân te kunnen blijven bestaan, dient 54% van de begrote kosten te worden verdiend met opdrachten uit de markt.
Doelgroep / Klant	Opdrachtgevers; voornamelijk gemeenten en gemeentelijke stichtingen en uit projecten
Targets 2019	- 1 opdracht voor het vervaardigen van een gemeentelijke monumentenlijst - 1 opdracht voor het verrichten van het gehele gemeentelijke takenpakket - 3 opdrachten voor het vervangen van een monumentenambtenaar - 30 archeologische opdrachten / bureau-onderzoek - uitvoering 2 projecten (Noordergraf en Atlantikwall in het Waddengebied). **In de betaalde dienstverlening zullen wij 514 uur (à € 85) reserveren om de werkzaamheden uit te voeren die voorheen onder dit product 'Provinciale Dienstverlening Subsidievertrekking' vielen:** - 20 berekeningen subsidiabele kosten (SUMO) - 20 eindafrekeningen provinciale restauratiesubsidie - 20 beoordelingen aanvragen - 2 begeleidingen grote restauraties - afhandelingen bezwaarschriften

UITVOERING

Betaalde dienstverlening in 2019:

Opdrachten:

Aantal facturen	*Aantal Opdrachtgevers*	*totaal Btw*	*bedrag opdrachten*	*bedrag excl. Btw*
139	26	€ 66.192	€ 381.391	**€ 315.199**

Product **BETAALDE DIENSTVERLENING**						
Functionaris	***Gerealiseerd 2019***		(begroot) ***Werkplan 2019***		***Gerealiseerd 2018***	
	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**519**	**€ 50.628**	250	€ 22.750	306	€ 29.446
Technisch consulent	**1141**	**€ 87.458**	1050	€ 90.300	1195	€ 94.513
[waarvan Provincie]	**473**	**€ 36.255**	500	€ 43.000	482	€ 38.121]
Administratief coördinator	**190**	**€ 12.084**	285	€ 20.235	176	€ 10.718
Consulent Monumentenzorg	**1563**	**€ 110.301**	1500	€ 114.000	1665	€ 106.743
Archeoloog	**221**	**€ 13.700**	40	€ 2.800	280	€ 15.711
TOTAAL	**3634**	**€ 274.171**	**3240**	**€ 250.085**	**3622**	**€ 257.131**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 307.782**		**€ 278.733**		**€ 277.723**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 0**		**€ 0**		**€ 0**
Bijdrage derden:		**€ 315.199**		**€ 278.733**		**€ 308.558**
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		**+13%**				**-1 %**

Verklaring:
De uren die in totaal aan betaalde dienstverlening zijn besteed, zijn 394 meer dan begroot. Ruim 46% hiervan wordt verklaard door de grote opdracht van de gemeente Leeuwarden voor onze (ingehuurde) archeoloog Aukje Mennens en na 1 oktober 2019 ook voor Josje van Leeuwen (verdiepingsslag archeologische waardenkaart gemeente Leeuwarden voor de gebieden voormalig Littenseradiel en voormalig Leeuwarderadeel).

De verdere 'toename' zit vooral bij twee medewerkers: Gerard van Dijk (91 uur ten opzichte van begroot; door extra inventarisatieopdrachten voor karakteristieke panden) en Dick Bloemhof (meer dan een verdubbeling ten opzichte van begroot, vooral door inhuur door de gemeente Súdwest-Fryslân). De 'afname' zit bij Marleen Pennewaard (85 uur minder dan ten opzichte van begroot). Het totaal aantal uren ligt op vrijwel hetzelfde niveau als in 2018.

De in 2019 geleverde diensten en producten in de betaalde dienstverlening (inclusief de projecten) hebben in totaal **€ 315.199** (excl. Btw) aan inkomsten opgeleverd. De betaalde dienstverlening heeft ons **€ 307.782** gekost. In het Werkplan 2019 werd ingeschat dat er € 312.267 (excl. Btw) binnen zou moeten komen (inclusief projecten) om de begroting sluitend te kunnen maken.

Met het harde en vele werken en het per 1 januari 2017 aanpassen van de uurtarieven (met 10% verhoogd), is er 1% meer opbrengst gekomen uit de betaalde dienstverlening dan begroot.

Aangezien Harm Haitsma en Gerard van Dijk al aan het maximum zitten van hun urencapaciteit, zal de extra benodigde opbrengst uit de betaalde dienstverlening nog meer bij Marleen Pennewaard en Dick Bloemhof vandaan moeten komen met extra opdrachten.

1.6.3 WERKBUDGET VRIJWILLIGERSORGANISATIES

Productdoelstelling / Beoogde effecten (WVM)	- versterken van monumenteninstellingen, die hen professioneler en efficiënter doet functioneren en daarmee het belang van de monumentenzorg in Fryslân beter kunnen dienen; - verbeterd uitdragen van ieders rol in de monumentenzorg
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst [Bestaand product, eerder subsidie voor aangevraagd]	Ondersteuning; Het gaat hier niet om een 'eigen' product van het Steunpunt, maar om een werkbudget van een viertal vrijwilligersorganisaties (zie hierna) in het Monumintehûs waarover het Steunpunt het beheer heeft. De ondersteuning bestaat dan ook in feite alleen uit het beheer van het budget (toetsing aan de afspraken en het overmaken van gelden).
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting met provinciaal beleidsdoel	- facilitering/ondersteuning van vier vrijwilligersorganisaties in de monumentenzorg.
Activiteiten	De vier desbetreffende organisaties hebben op 26 januari 2016 het volgende afgesproken: - Het totale budget van € 10.000 in principe als volgt verdeeld: Boerderijenstichting Fryslân: € 4.500 Stichting Staten en Stinzen: € 4.500 Erfgoedvereniging Bond Heemschut Friesland: € 500 Stichting Industrieel Erfgoed Friesland: € 500 - tussen de werkbudgetten bestaat uitwisselbaarheid c.q. flexibiliteit, zowel tussen organisaties als qua jaar; indien een organisatie i.v.m. verwachte uitgaven (jubileumactiviteiten bijvoorbeeld) in het ene jaar meer nodig heeft dan in het andere, kan worden gereserveerd; - onderbesteed budget van de ene organisatie kan door een andere organisatie bij extra kosten worden aangewend. Hiertoe wordt in oktober van het jaar een overleg gepland alwaar de budgetten c.q. mogelijke overheveling worden besproken; - het eventuele totale niet bestede geld in een jaar, zal door het Steunpunt in haar Jaarrekening worden opgenomen als "schuld" aan genoemd organisaties. - het werkbudget zal door de vier organisaties alleen worden aangewend voor activiteiten en kosten die met die activiteiten samenhangen, zoals nieuwsbrieven, publicaties, bijeenkomsten (thema-avonden) enz.; - het werkbudget zal door de vier organisaties niet worden aangewend voor stichtingseigen kosten, zoals reiskosten van bestuurders. - het Steunpunt houdt een totaal kostenoverzicht bij; - 'externe kosten' voor de organisaties in het kader van de activiteiten, kunnen door de organisaties eerst zelf worden betaald en vervolgens gedeclareerd bij het Steunpunt. Dit gaat vergezeld van een overzicht van de kosten waarvoor deze zijn gemaakt; - voor voorziene grotere kosten (en om recht te doen aan het woord werkbudget), kunnen de organisaties ook een voorschot op hun aandeel werkbudget aanvragen bij het Steunpunt van maximaal 75%. Het Steunpunt zal hiervoor een 'format' maken. Een verzoek om voorschot gaat vergezeld van een begroting. - de vier organisaties brengen de gemaakte kosten inzichtelijk naar activiteit in beeld bij het Steunpunt, hetzij bij eindafrekeningen van kosten waarvoor een voorschot is verleend hetzij bij declaraties; - het Steunpunt Monumentenzorg legt in haar Jaarverslag en Jaarrekening verantwoording af aan de provincie Fryslân van deze budgetsubsidie van € 15.000 en wat daarvan aan activiteiten is uitgevoerd.
Beleidsrelevantie	Het vergroten van het publieksbereik van de cultuurhistorie in het algemeen en op het gebied van het industrieel erfgoed, boerderijen en staten en stinzen in het bijzonder.
Samenwerkings-partners	De 4 genoemde monumenteninstellingen, die als flankerende organisaties in het Monumintehûs Fryslân zijn gehuisvest.
Targets 2019 Kwantitatieve resultaten	De kwantitatieve resultaten zijn volledig afhankelijk van de plannen en (beoogde) activiteiten van de vier genoemde instellingen. Gezien de definitie van dit werkbudget, heeft het Steunpunt geen invloed op de aanwending van de middelen voor dit werkbudget, anders dan het toetsen aan de afspraken. Conform de provinciale beschikking meerjarige subsidieverlening, werd deze incidentele subsidie in afwijking van het boekjaarsubsidie slechts t/m 2019 verstrekt.

De vier desbetreffende organisaties hebben op de volgende manier hun middelen uit dit werkbudget ingezet:

Boerderijenstichting Fryslân:
Deze stichting heeft het gehele beschikbare budget 2019 à € 4.455,32 (het jaarbudget van € 4.500,-- minus € 44,68 restschuld op 31-12-2018) opgesoupeerd. Het bestede bedrag ging naar de volgende activiteiten::

- Het opmaken, drukken en verzenden van de (papieren) nieuwsbrieven;
- Projecten: 'Gelede boerderijen' en 'de Amerikaanse boerderij'
- Thema-avond;
- De jaarlijkse excursie;

Het restantsaldo op 31-12-2019 voor de Boerderijenstichting is € 0,00.

Stichting Staten en Stinzen:
Deze stichting had nog een restantbedrag op 31-12-2019 staan van € 58,46. Met het jaarbudget 2019 (€ 4.500,--) er bij, had zij dus een bedrag van € 4.558,46 tot haar beschikking in 2019. Ten laste hiervan heeft zij in 2019 niets gedeclareerd; zij zal dit in 2020 doen, mede vanwege de jubileumactiviteiten in 2020. Het voorgaande betekent, dat er ten aanzien van de stichting Staten en Stinzen op 31 december 2019 een restantbedrag van € 4.558,46 is, dat overheveling naar 2020 vergt. Dit bedrag is dan ook als 'schuld' in de jaarrekening opgenomen ten aanzien van de stichting Staten en Stinzen.

Erfgoedvereniging Bond Heemschut Friesland:
Bond Heemschut Friesland heeft uit het haar ter beschikking staande budget van € 3.197,93 (het jaarbudget van € 500,-- en een nog openstaand saldo van € 2.697,93) in 2019 € 126,35 gebruikt voor de excursie op 12 oktober 2019. In 2019 heeft de Bond Heemschut samen met het Kenniscentrum Herbestemming Noord een busexcursie op 13 juni 2019 georganiseerd langs historische dorpscafés. Uit haar werkbudget heeft Heemschut hieraan voor de directe kosten (catering, bus enz.) € 2.212,54 bijgedragen. Het voorgaande betekent, dat er ten aanzien van de Erfgoedvereniging Bond Heemschut Friesland op 31 december 2019 een restantbedrag van € 825,52 is, dat overheveling naar 2020 vergt. Dit bedrag is dan ook als 'schuld' in de jaarrekening opgenomen ten aanzien van de Bond Heemschut.

Stichting Industrieel Erfgoed Friesland:
De stichting Industrieel Erfgoed Friesland heeft het in 2019 tot haar beschikking staande budget van € 1.007,11 (het jaarbudget € 500,-- en een nog openstaand saldo van € 507,11) in zijn geheel besteed, en wel aan het aanpassen en verbeteren van de geheel vernieuwde website Het voorgaande betekent, dat er ten aanzien van de stichting Industrieel Erfgoed Friesland op 31 december 2019 restantsaldo is van € 0,00.

Het volledige en goedgekeurde financiële overzicht van het werkbudget vrijwilligersorganisaties 2019 is te vinden als bijlage bij dit jaarverslag.

De begeleiding c.q. financiële administratie heeft in 2019 van Dick Bloemhof 8 uur gevergd. Deze uren – en het bijbehorende bedrag van € 780 zijn bij de kosten voor dit onderdeel in beeld gebracht. De € xxx zijn door ons bekostigd vanuit de opbrengst van de betaalde dienstverlening, waardoor de specifieke bijdrage van de provincie Fryslân voor dit onderdeel € 10.000,-- ook alleen voor dit onderdeel is gebruikt en de 'begeleidingskosten' ervan niet op de budgetsubsidie drukken; deze hebben wij voor onze rekening genomen.

Het niet gebruikte deel van het werkbudget, zijnde **€ 5.384,--** in totaal, is overgeheveld en specifiek voor de desbetreffende organisatie toegevoegd aan het werkbudget 2020 en in het accountantsrapport 2019 opgenomen als 'schuld' aan de desbetreffende organisatie.

Het restantsaldo van dit werkbudget kan worden overgeheveld naar 2020, omdat Gedeputeerde Staten hebben besloten (beschikking d.d. 11 november 2019) om het werkbudget (dat eindig was op 31-12-2019) structureel in te stellen voor de periode 2020 t/m 2024 en te verhogen tot € 15.000 per jaar.

1.6.4 NETWERKOVERLEG EN -BIJEENKOMSTEN

Productdoelstelling / Beoogde effecten (**NO/NB**) [Bestaand product]	- afstemming bewerkstelligen in de standpunten van de deelnemers m.b.t. de geagendeerde onderwerpen; - deelnemers op de hoogte stellen van de in Fryslân aan de orde zijnde ruimtelijke plannen met implicaties op het gebied van de cultuurhistorie (monumentenzorg en archeologie) en de voorbereiding van de verschillende vormen van advisering daartoe coördineren; - verhoging van de ruimtelijke kwaliteit; - deelnemers in de gelegenheid brengen tot onderlinge kennis- en informatie-uitwisseling, tot afstemming van verschillende visies en tot gezamenlijke strategiebepaling - informatie- en kennisoverdracht, kennisuitwisseling en kennisbevordering aangaande cultuurhistorie in de breedste zin tussen in eerste instantie overheden, maar ook naar beleidsmakers, ontwerpers en andere (monumenten)organisaties. - bevorderen en stimuleren van integrale en interdisciplinaire aanpak van de cultuurhistorie in de ruimtelijke inrichting; - stimuleren van gemeenschappelijke initiatieven op het gebied van de beïnvloeding van het ruimtelijke ordeningsbeleid in het belang van de monumentenzorg en de archeologie; - overheden, beleidsmakers, ontwerpers en alle andere betrokkenen, stimuleren om cultuurhistorie te betrekken (en inspiratiebron te laten zijn) bij de ruimtelijke planvorming en hen daarin te ondersteunen
Functie / Cluster	Platformfunctie
Dienst	Facilitering, afstemming, coördinatie, kennisuitwisseling, stimulering, informeren, kennisoverdracht, kennisbevordering en organisatie
Taak	Kerntaak “Platform”
Aansluiting bij provinciaal beleidsdoel	- het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming en uitwisseling tussen de betrokken overheden en andere partijen - het bevorderen van kennis en deskundigheid bij gemeenten op het gebied van wet- en regelgeving op het gebied van archeologie, cultuurlandschap en monumenten en de inhoudelijke praktijk daarvan; - het bieden van een loket voor ondersteuning aan gemeenten.
Activiteiten	- organisatie van een netwerkoverleg en netwerkbijeenkomsten - organiseren bijeenkomst rond een specifiek thema of – project (Groen Erfgoed) - netwerkontwikkeling; podium bieden om bij overheden en instellingen het belang van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening te benadrukken - stimuleren van (gemeenschappelijke) initiatieven op het gebied van de beïnvloeding van het ruimtelijke ordeningsbeleid in het belang van de monumentenzorg en de archeologie - nog meer pro-actieve aanpak gezamenlijk met de RCE, Hûs en Hiem en de provincie Fryslân om die gemeenten die met informatie en deskundigheid nauwelijks kunnen worden bereikt toch gericht te benaderen, om hen in het verbeteringsproces te begeleiden.
Beleidsrelevantie	- Afstemming over en zorgen voor een vroege en goede inbreng van de cultuurhistorie – als belangrijke component van de ruimtelijke kwaliteit – in ruimtelijke plannen, en daarbij de integrale advisering bevorderen. Daartoe ook overleg en afstemming aangaande thema’s en visies ter bevordering van de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening. - Kennisbevordering, opdat beleid en uitvoering in de cultuurhistorie zo goed en efficiënt mogelijk worden gerealiseerd en daarmee ook een verhoging van ruimtelijke kwaliteit (door cultuurhistorie in een disciplinaire aanpak a.h.v. het adagium ‘behoud door ontwikkeling’) wordt bewerkstelligd.
Samenwerkingspartners	Alle 24 Friese gemeenten; RCE, Hûs en Hiem, provincie Fryslân, allerlei organisaties op het gebied van cultuurhistorie, landschap en ruimtelijke inrichting, architecten enz.
Targets 2019 Kwantitatieve resultaten	- 1x Netwerkoverleg, o.a. de samenwerking tussen de ‘rode’, ‘groene’ en ‘blauwe’ organisaties; - 2 netwerkbijeenkomsten organiseren (waaronder A&O); - 2 Erfgoedcafés (met specifieke technische thema’s); - 8x Monumentenspreekuur 2.0
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid samenwerkingspartners over kwaliteit

UITVOERING

In 2019:

- ✓ In 2019 is **twee** keer een **Erfgoedcafé** (specifieke themabijeenkomsten voor met name gemeenteambtenaren) georganiseerd. Op 26 maart 2019 is een 'regulier' erfgoedcafé gehouden, specifiek voor de Friese ambtenaren gebaseerd op de actualiteiten en met name in relatie tot de Natuurbeschermingswet in de Friesche Club te Leeuwarden onder het motto "een kijkje in de keuken bij de buren". Op 10 september 2019 is door de drie noordelijke steunpunten samen met de RCE een speciale bijeenkomst georganiseerd over "Erfgoed en de Omgevingswet", dit keer met het thema: "Van omgevingsvisie op weg naar omgevingsplan".

- ✓ In 2019 heeft **één** keer een specifiek **Netwerkoverleg** plaatsgevonden op 18 april 2019. Gezamenlijk met de collega's van Groningen en Drenthe werd samen met de RCE een specifieke bijeenkomst gehouden ('s morgens) voor de noordelijke ambtenaren aangaande de '**kerkenvisies**' in het Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis.

- ✓ In 2019 is gezamenlijk met de collega steunpunten van Groningen en Drenthe een **netwerkbijeenkomst** gehouden, die in het teken stond van 'begraafplaatsen'; dit ten aanzien van het project "**Noordergraf**". Dit was op de middag van de 18e april 2019 in het Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis.

- ✓ Op 15 oktober 2019 is op Schiermonnikoog de jaarlijkse gezamenlijk met (rijks)partners georganiseerde cursusdag **Actualiteiten & Ontwikkelingen** gehouden met als middagthema "Erfgoed, water en toerisme".

- ✓ Het ***Monumentenspreekuur*** is sinds 2015 ondergebracht bij het product NO/NB. In 2019 hebben op deze wijze **13** monumentenspreekuren plaatsgevonden (15 januari, 12 februari, 12 maart, 9 april, 7 mei, 4 juni, 14 juni, 2 juli, 27 augustus, 24 september, 22 oktober, 19 november en 17 december) waarin 27 nieuwe plannen zijn behandeld en vier plannen daarvan meer dan één keer besproken.

Product **NETWERKOVERLEG EN NETWERKBIJEENKOMSTEN**						
	Gerealiseerd 2019		(begroot) ***Werkplan 2019***		***Gerealiseerd 2018***	
Functionaris	**Uren**	**Bedrag**	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**138**	**€ 13.462**	150	€ 13.650	174	€ 16.744
Technisch consulent	**0**	**€ 0**	0	€ 0	0	€ 0
Administratief coördinator	**138**	**€ 8.777**	100	€ 7.100	134	€ 8.161
TOTAAL	**276**	**€ 22.239**	**250**	**€ 20.750**	**308**	**€ 24.905**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 24.965**		**€ 23.092**		**€ 28.156**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 24.965**		**€ 23.092**	**100**	**€ 28.156**
Bijdragen derden:						
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		**+ 8 %**				**+ 101%**

Verklaring

Ten aanzien van de doelen c.q. 'targets' kan worden geconstateerd, dat deze qua aantallen ruimschoots zijn gehaald. Er is voor wat betreft het Monumentenspreekuur ook sprake van een blijvende stijgende lijn; 27 planbehandelingen in 2019, 25 in 2018 (26 plannen in 2017, 22 in 2016 en 13 in 2015) en 13 spreekuren (13 in 2018, 10 in 2016 en 7 in 2015).

Ten aanzien van de bestede uren kan worden geconstateerd, dat dit iets meer uren (26) heeft gevergd dan begroot. Dit is vooral te wijten aan het toenemende gebruik dat gemeenten en initiatiefnemers maken van het Monumentenspreekuur en de presentaties die bij diverse (netwerk)bijeenkomsten en –overleggen zijn gehouden.

1.6.5 BEWUSTWORDING EN KENNISBEVORDERING

Productdoelstelling / Beoogde effecten **B&K** [Bestaand product]	- stimuleren van het cultuurhistorisch besef - uitwisseling van informatie; - bevorderen van kennis - signalering en oplossing van knelpunten (kansen en risico's in de uitvoering van de monumentenzorg); - stimuleren en aandragen van (gemeenschappelijke) initiatieven en ideeën op het gebied van de beïnvloeding van het overheidsbeleid in het belang van de monumentenzorg en de archeologie; - bevorderen en stimuleren van de integratie van de cultuurhistorie in (sectorale) projecten; - het zorgen voor cultuurhistorische informatie in projecten op het vlak van educatie en cultuurtoerisme; - het maatschappelijk veld stimuleren cultuurhistorie bij hun (sectorale) handelen te betrekken.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Stimulering, informeren, kennisoverdracht, kennisbevordering, coördinatie, organisatie, signalering
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting met provinciaal beleidsdoel	- het bevorderen van kennis en deskundigheid bij organisaties op het gebied van wet- en regelgeving op het gebied van archeologie, cultuurlandschap en monumenten en de inhoudelijke praktijk daarvan; - het vergroten van het publieksbereik van cultuurhistorie, o.a. d.m.v. erfgoededucatie naar scholen; - het bieden van een loket voor ondersteuning;
Activiteiten	- bewustmaking van en informeren van maatschappelijke Partijen over het cultuurhistorisch belang; - het mede vormgeven, leveren van deskundigheid en verstrekken van informatie in projecten op het gebied van de cultuureducatie en het cultuurtoerisme; - coördinatie van de cultuurhistorische inbreng (uit verschillende monumenteninstellingen) in educatieve en cultuurtoeristische projecten en in promotionele activiteiten; - het ontwikkelen van nieuwe producten gericht op de oplossing van gesignaleerde knelpunten in de praktijk van de monumentenzorg.
Beleidsrelevantie	De nog steeds aanwezige noodzaak tot stimulering van het cultuurhistorisch besef en het nog niet goed ontwikkeld en vertegenwoordigd zijn van de (gebouwde) monumentenzorg en archeologie in de Erfgoededucatie, maken dat de behoefte aan kennisoverdracht groot is; zowel t.a.v. actuele regelingen en thema's, als qua besef en kennis richting onderwijs.
Samenwerkings-partners	Overheden, scholen, maatschappelijke organisaties, monumenteninstellingen
Targets 2019 Kwantitatieve resultaten	- inhoudelijk vormgeven aan één educatief project " - de Friese Monumentenkist aan drie scholen uitlenen, het gebruik ervan evalueren en verbeteren - 1 nieuw product ontwikkelt en in de 'markt' gezet; systeem van voorlichting / informatie voor makelaars bij potentiële kopers van monumenten of thematische brochure voor gemeenten en/of eigenaren hoe om te gaan met monumenten en cultuurhistorie.
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid samenwerkingspartners over kwaliteit

UITVOERING

In 2019:

Het onderscheid met de activiteiten in het kader van het product 'netwerkoverleg en netwerkbijeenkomsten' is bij dit product 'bewustwording en kennisbevordering' de doelgroep en de breedte van het onderwerp. De genoemde producten in de platformfunctie richten zich vooral op de cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening en op overheden en ontwerpers die namens hen met de ruimtelijke inrichting bezig zijn en waar de positie van de cultuurhistorie moet worden bevochten. De 'bewustwording en kennisbevordering' gaat over het bewustmaken, informeren en uitdragen van kennis over de (archeologische) monumentenzorg in brede zin, dus niet (alleen) op het gebied van de 'ruimtelijke kwaliteit' maar op de inhoudelijke en intrinsieke aspecten van de monumentenzorg. Bovendien is het ook meer aan die maatschappelijke partijen gericht die minder direct met de cultuurhistorie van doen hebben; partijen wier (sectorale) handelen invloed heeft op de cultuurhistorie en daarvan bewust moeten worden gemaakt. Daarnaast is er binnen dit product ook ruimte voor bijeenkomsten aangaande actuele of specifieke thema's binnen de cultuurhistorie, waarbij het gaat om kennisbevordering van bepaalde monumenteninstellingen of personen (bijvoorbeeld monumenten-eigenaren).

Ook de inhoudelijke inbreng en het aanleveren van specifieke informatie over bepaalde monumenten, dorpen of steden aangaande educatieve, cultuurtoeristische en promotionele projecten, hoort tot de doelstelling. Bij dit laatste fungeren wij als coördinator voor de andere monumenteninstellingen waarmee wij gezamenlijk zijn gehuisvest. De werkwijze bestaat feitelijk uit een actieve benadering. Dit mag blijken uit het zowel zelf benaderen van de doelgroep(en), als het zelf ontwikkelen van producten waar in dit kader behoefte aan is bij partijen in het veld en als actieve partner het leveren van informatie en het meepraten over educatieve en cultuurtoeristische projecten. Ook worden uren gestoken in de opzet voor de Open Monumentendag. Sinds 2010 leveren wij als Steunpunt onze (gecoördineerde) bijdrage in het aanbod vanuit de cultuurhistorie voor cultuureducatie (onderdeel erfgoededucatie) in het samenwerkingsproject voor cultuureducatie (www.kultuerfilter.nl). Van de 'monumentenkist' zijn wij de 'beheerder'. De link naar het onderwijs werd ingevuld met de erfgoed-coördinator van Keunstwurk.

Product **BEWUSTWORDING EN KENNISBEVORDERING**						
	Gerealiseerd 2019		(begroot) ***Werkplan 2019***		***Gerealiseerd 2018***	
Functionaris	**Uren**	**Bedrag**	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**132**	**€ 12.877**	150	€ 13.650	146	€ 14.050
Technisch consulent	**0**	**€ 0**	0	€ 0	0	€ 0
Administratief coördinator	**74**	**€ 4.706**	50	€ 3.550	70	€ 4.263
TOTAAL	**206**	**€ 17.583**	200	€ 17.200	**216**	**€ 18.313**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 19.738**		**€ 19.170**		**€ 20.481**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 19.738**		**€ 19.170**	**216**	**€ 20.481**
Bijdrage derden:						
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		**+ 3 %**				**+ 52 %**

Verklaring:
Ten aanzien van de benoemde 'targets' in het Productplan, kan worden gesteld dat de doelstelling gehaald is. In vergelijking met de begroting voor 2019, zijn er bijna hetzelfde aantal uren (6 uur meer) gerealiseerd.

De uren van Dick komen voort uit het hiervoor genoemde "het zelf ontwikkelen van producten waar in dit kader behoefte aan is bij partijen in het veld en als actieve partner het leveren van informatie en het meepraten over educatieve en cultuurtoeristische projecten". Specifiek ging het in 2019 wat dat betreft om een drietal zaken;

- **project "Digitalisering Cultureel Erfgoed**"; vanuit de monumentenorganisaties opereren wij als lid van de Bestuurlijke Raad van dit project om de archieven van gedigitaliseerd te krijgen en daarmee toegankelijk voor een breed publiek. Een zestal vergaderingen van de Bestuurlijke Raad is voorbereid en bijgewoond.
- **Gastcollege**; op verzoek is door Dick een gastcollege gegeven aangaande erfgoed en ontwikkelingen in het algemeen en ten aanzien van herbestemming; op 16 december voor master-studenten Cultural Geography van de rijksuniversiteit Groningen (University Campus Fryslân) in Leeuwarden.
- **Coöperatie Restauratie Noord**; als adviseur van het bestuur van de Vereniging Restauratie Noord is meegedacht over de toekomst van de VRN-Noord vanwege het overlijden van de heer Lohrengel. Volgend op dat onderzoek (mede gericht op een fusie met ROP-Noord) is gekomen tot de oprichting van de Coöperatie Restauratie Noord. Van deze organisatie zijn wij als Steunpunt Monumentenzorg Fryslân in 2019 ook lid geworden.

Met de aangekondigde evaluatie van de Friese Monumentenkist is in 2019 nog niet begonnen; een en ander zal in overleg met de stichting Erfgoed en Publiek (vanuit de Museumfederatie Fryslân) in 2020 gezamenlijk en met ieders deskundigheid worden opgepakt. Dit heeft mede te maken met het onderzoek van Blueyard (in opdracht van de provincie Fryslân) naar de steuninstellingen op het gebied van cultuur. Daaraan heeft het Steunpunt Monumentenzorg Fryslân meegewerkt, ondanks dat wij in dit onderzoek een 'vreemde eend in de bijt' waren. Wij hebben in de interviews aangegeven dat wij met name op het gebied van de erfgoededucatie graag meer samenwerking zouden zien en graag gebruik zouden willen maken van de kennis van andere organisaties op dit vlak. Een uitvloeisel hiervan zou de 'vernieuwde' monumentenkist te samen met de stichting Erfgoed en Publiek kunnen zijn.

1.6.6 ONDERSTEUNING PARTICULIER INITIATIEF

Productdoelstelling / Beoogde effecten (**OPI**) [Bestaand product]	- versterken van monumenteninstellingen, die hen professioneler en efficiënter doet functioneren en daarmee het belang van de monumentenzorg in Fryslân beter kunnen dienen; - krachten- en kennisbundeling van diverse geledingen binnen de particuliere sector van de monumentenzorg; - verbeterd uitdragen van ieders en de gezamenlijke rol in de monumentenzorg
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Ondersteuning, kennis- en krachtenbundeling, coördinatie, Organisatie
Taak	Kerntaak "Ondersteuning"
Aansluiting met provinciaal beleidsdoel	- het bieden van een platform ter bevordering van de afstemming tussen de betrokken overheden en andere partijen; - dienstenloket voor de Friese monumentenorganisaties.
Activiteiten	- (centrale) behandeling van de post (inclusief signaleren, doorsturen, actie ondernemen); - ondersteuning deelnemende partijen c.q. flankerende organisaties (automatisering, vergaderstukken, correspondentie, opzetten informatieloket, opzet projecten, website-ondersteuning e.d.); - intern meldings-, informatie- en coördinatiepunt voor deze instellingen; - inhoudelijke ondersteuning en advisering bij procedures en projecten e.d.; - voorzitterschap en secretariaat van het Platform Particuliere Monumenteninstellingen; - inhoudelijke en administratieve bijdrage leveren aan (de Integratie van) de diverse nieuwsbrieven en periodieken; - als 'kwartiermaker' de verdere samenwerking in het Monumentenhuis vormgeven.
Beleidsrelevantie	Onverminderde behoefte aan afstemming, coördinatie, bundeling en ondersteuning van (particuliere) Monumentenorganisaties, die daardoor beter c.q. professioneler en efficiënter kunnen functioneren en daardoor hun doelstellingen – veelal op het gebied van cultuurbehoud - nog meer kunnen verwezenlijken.
Samenwerkings-partners	Negen monumenteninstellingen die op provinciale schaal in Fryslân actief zijn, waarbij van één – De Fryske Mole – de ondersteuning en coördinatie wordt gedaan, waarvoor ook budgetsubsidie is verkregen.
Targets 2019 Kwantitatieve resultaten	- Platform Fryske Monuminte-organisaasjes goed laten functioneren (4 vergaderingen) - als coördinerende stichting verder uitwerking en invulling geven aan de elf geformuleerde samenwerkingsacties op basis van de samenwerkingsovereenkomst "Vrijheid in Verbondenheid"; - beter functionerende stichtingen op het gebied van back-office, administratie, promotie en publicatie. - het ondersteunen van, alsmede het coördinatorschap (bedrijfs) voering voor de stichting De Fryske Mole op een goede, deskundige en professionele wijze vervullen binnen 580 uur per jaar. En voor de stichting Staten & Stinzen is 120 uur ondersteuning gereserveerd.
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid samenwerkingspartners over kwaliteit

UITVOERING

In 2019:

De in 2005 gerealiseerde gezamenlijke huisvesting met de stichtingen Monumentenwacht, Alde Fryske Tsjerken en Behoud Kerkelijke Gebouwen, levert efficiencyvoordelen op en leidt tot krachtenbundeling en verminderde kwetsbaarheid. Ook huisvestingsfaciliteiten (postbus, archief- en vergaderruimte, één flexibele werkplek enz.) worden beschikbaar gesteld voor de 'kleinere' particuliere instellingen c.q. stichtingen die op zich geen personeel in dienst hebben. Hiervan wordt gebruik gemaakt door de volgende 'flankerende organisaties': stichting De Fryske Mole, de Provinciale Commissie Friesland van Bond Heemschut, de Boerderijenstichting Fryslân, de stichting Staten en Stinzen en de stichting Industrieel Erfgoed in Friesland. De behoefte aan ondersteuning bij deze organisaties is voor een deel ondervangen door het gebruik van genoemde (huisvestings)faciliteiten. Daarnaast leveren wij de door hen gewenste ondersteuning op administratief vlak of voor specifieke onderdelen (website, nieuwsbrief enz.). In het kader van de 'bundeling, coördinatie en afstemming' is het Platform Fryske Monuminte-organisaasjes opgericht. Van dit platform voeren wij het voorzitterschap en het secretariaat. Samen met de faciliteiten die kunnen worden geboden in de huisvesting, kan

zo een meerwaarde ontstaan in sterke en elkaar versterkende instellingen ten behoeve van de cultuurhistorie. Een sinds 2013 specifiek benoemd onderdeel van dit product, is de ondersteuning van de stichting De Fryske Mole. Na het vertrek van de secretaris van deze stichting per 1 februari 2012, word de ondersteuning van De Fryske Mole door ons geleverd; met name door Gerard van Dijk die als adviseur/'secretaris' functioneert en sinds 2013 heeft de provincie Fryslân het bedrag voor ondersteuning als zodanig in mindering gebracht op de budgetsubsidie van de stichting De Fryske Mole en bij onze budgetsubsidie voor het product 'ondersteuning particulier initiatief' gevoegd. Op verzoek van de stichting Staten en Stinzen, zijn ook specifiek voor deze stichting per 1 januari 2014 uren gereserveerd.

Product **ONDERSTEUNING PARTICULIER INITIATIEF**						
			(begroot)			
	Gerealiseerd 2019		***Werkplan 2019***		***Gerealiseerd 2018***	
Functionaris	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag	Uren	Bedrag
Directeur	**109**	**€ 10.633**	150	€ 13.650	111	€ 10.682
Technisch Consulent	**560**	**€ 42.924**	500	€ 43.000	477	€ 37.726
[waarvan Fryske Mole:	**560**	**€ 42.924]**	500	€ 43.000	477	€ 37.726]
Administratief coördinator	**103**	**€ 6.551**	300	€ 21.300	110	€ 6.699]
[waarvan Fryske Mole:	**54**	**€ 3.434]**	150	€ 10.650	54	€ 3.289]
[waarvan Staten Stinzen:	**11**	**€ 700]**	100	€ 7.100	14	€ 853]
TOTAAL	**772**	**€ 60.108**	950	€ 77.950	**698**	**€ 55.107**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 67.464**		**€ 86.879**		**€ 62.152**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 67.464**		**€ 86.879**	**698**	**€ 62.152**
Bijdragen derden:						
Afwijking realisatie t.o.v. begroot:		**- 22%**				**-32%**

Verklaring
In totaal zijn aan dit product weliswaar 178 uren minder besteed dan begroot, maar 2019 geeft wel een stijgende lijn aan ten opzichte van het beeld in 2018 en 2017 (74 uur mee als in 2018). Er is met andere woorden in het Beleidsplan 2017-2020 een iets te positieve inschatting gemaakt, die langzamerhand wordt ingehaald.

Enerzijds heeft dit te vooral maken met de uren voor het Platform Fryske Monuminte-Organisaasjes (vier vergaderingen: 14 maart, 16 mei, 19 september en 28 november) en het feit dat de in 2011 afgesproken samenwerkingsacties inmiddels allemaal zijn uitgevoerd.

Anderzijds is de ondersteuningsbehoefte vanuit de stichting Staten & Stinzen niet zo hoog gebleken als vooraf ingeschat. Gerard heeft 560 uur aan De Fryske Mole besteed. Die werkzaamheden zijn niet of nauwelijks efficiënter te delegeren aan anderen of zijn onvoorzien en van een aard die niet ingecalculeerd kan worden. Vandaar dat ook de uren die Marleen normaal gesproken aan de ondersteuning van De Fryske Mole besteed, lager uitvallen dan begroot. Ook nu zouden veel meer uren aan De Fryske Mole kunnen besteed, maar door de 'beperkte' beschikbaarheid aan uren moet meermaals in de service naar De Fryske Mole toe worden geprioriteerd (die daarmee niet altijd dermate optimaal was zoals we hadden willen doen).

Specifiek voor de ondersteuning van de stichting De Fryske Mole was € 53.650 begroot, terwijl er € 46.358 aan werd besteed. Ten opzichte van de oorspronkelijk specifiek daarvoor beschikbaar gestelde budgetsubsidie (€ 29.202) kan worden geconstateerd dat dit nog altijd duidelijk niet toereikend is.

Wij zijn van mening dat er in 2019 wat dit product betreft een goed resultaat is geboekt; de organisaties zijn goed en naar hun tevredenheid ondersteund.

1.6.7 KENNISCENTRUM HERBESTEMMING NOORD

Productdoelstelling / Beoogde effecten [Bestaand product] Kenniscentrum Noord	- door een integrale werkwijze door middel van bemiddeling, advisering en ondersteuning, vraag en aanbod bij elkaar brengen en daarmee leegstand voorkomen, ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid bevorderen en duurzame herbestemmingen realiseren. - door een multidisciplinaire benadering samen met eigenaren, (toekomstige) gebruikers, overheden, investeerders zoeken naar kwalitatief hoogwaardige, duurzame en economische haalbare herbestemmingen, zodat monumentaal vastgoed weer toekomstwaarde krijgt - door een netwerkbenadering, een gezamenlijke (nieuwe) strategie ontwikkelen in met name krimpgebieden en daarbij de gemeenten gebiedgerichte handreikingen aanbieden.
Functie / Cluster	Ondersteuningsfunctie
Dienst	Informatie, advisering, stimulering, begeleiding, ontwikkeling, uitvoering
Taak	Ondersteuning, Informatievoorziening (Helpdesk; informatie-, contact- en meldpunt).
Aansluiting bij provinciaal beleidsdoel	Aan herbestemming is door de provincie beleidsprioriteit gegeven. Zij heeft ook samen met de andere twee noordelijke provincies de oorspronkelijke VER-aanvraag ingediend (looptijd t/m 2016) en hiervan de uitvoering bij de noordelijke steunpunten neergelegd. Met het Kenniscentrum Herbestemming Noord wordt derhalve uitvoering gegeven aan het provinciaal beleid.
Activiteiten	- ontwikkelen van een strategie; - 'schakelen en makelen' (vraag en aanbod bij elkaar brengen); - geven van informatie/advies direct; doorverwijzing naar specifieke deskundigheid; - stimuleren, ondersteunen en begeleiden van eigenaren; - stimuleren van (leegstands)beleid en visie bij gemeenten; - realiseren herbestemmingen - extra impuls Deltateam Fryske Tsjerken (100 uur) om de voorgaande activiteiten extra en specifiek in te zetten voor de (leegstaande) Friese kerken.
Beleidsrelevantie	De noodzaak van herbestemming moet terechtkomen in visie, beleid en strategie (gemeenten) en de problemen in de praktijk moeten worden opgelost door de eigenaar te helpen. Alleen op die manier kan herbestemming een 'boost' krijgen en het herbestemmingproces worden bevorderd en herbestemmingen worden gerealiseerd.
Samenwerkings-partners	Stichting DBF, Steunpunten cultureel erfgoed Groningen en Drenthe, gemeenten, eigenaren, makelaars, architecten, projectontwikkelaars, maatschappelijke organisaties, Deltaplatform Fryske Tsjerken, Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland, Platform 31
Targets 2019 Kwantitatieve resultaten	- aanzetten voor een gezamenlijke strategie voor gebiedsgericht herbestemmen in krimpgebieden in een dynamisch document - websitebeheer met 'aanmeldingen leegstand', 'voorbeelden herbestemming' - het (meehelpen) realiseren van 4 herbestemmingen - het uitvoeren van 2 herbestemmingverkenningen - het uitvoeren van 2 haalbaarheidsonderzoeken - het aansturen en procedureel ondersteunen van het Adviesteam Fryske Tsjerken
Effectmeting	-Behalen kwantitatieve resultaten -tevredenheid opdrachtgevers en samenwerkingspartners over kwaliteit
Voorgenomen schriftelijke publieksgerichte communicatiemiddelen	-brochures algemeen en voor pandzoekers en professionals

UITVOERING

In 2019:

De werkzaamheden zijn gezien de doelstellingen van het project/product inhoudelijk in twee onderdelen geknipt: 'strategie en thema's en 'realiseren en ondersteunen herbestemmingen' (inclusief meldpunt en Team Fryske Tsjerken). Financieel gezien is er sprake van twee stromen: boekjaarsubsidie en betaalde dienstverlening.

Product **KENNISCENTRUM HERBESTEMMING NOORD**						
Functionaris	***Gerealiseerd 2019*** Uren	Bedrag	(begroot) *Werkplan 2019* Uren	Bedrag	***Gerealiseerd 2018*** Uren	Bedrag
directeur	**219**	**€ 21.363**	350	€ 31.850	246	€ 23.673
Technisch Consulent	**0**	**€ 0**	0	€ 0	0	€ 0
Administratief Coördinator	**26**	**€ 1.654**	25	€ 1.775	20	€ 1.218
Archeoloog	**0**	**€ 0**	0	€ 0	0	€ 0
TOTAAL	**245**	**€ 23.017**	**375**	€ 33.625	**266**	**€ 24.891**
Incl. toe te rekenen bureaukosten		**€ 25.838**		**€ 37.477**		**€ 28.142**
Provinciale boekjaarsubsidie:		**€ 21.838**		**€ 20.000**	**266**	**€ 24.642**
Bijdragen derden:		**€ 4.000**		**€ 17.477**		**€ 3.500**
Afwijking realisatie t.o.v. begroot		**-31 %**				**- 30%**

Verklaring
Inhoudelijk:
2017 was het eerste jaar dat er geen VER-subsidie (van het rijk) meer was voor het Kenniscentrum herbestemming Noord. Niettemin is er in 2019 door ons wel met name op één thema vanuit die VER verder gewerkt: 'toekomst religieus erfgoed'. Vooral door de lancering door de RCE van het instrument 'kerkenvisie' (zie ook bij 'netwerkbijeenkomst' op bldz. 14) waarvoor gemeenten geld bij het rijk konden krijgen, is door ons vooral op dit onderwerp de 'inzet' gepleegd.

Daarnaast is de meldpuntfunctie ingevuld en is er op verschillende manieren kennis en ervaring gedeeld over herbestemming en gerelateerde projecten, strategieën en onderwerpen. De uren die hiervoor moesten worden aangewend, vormen samen met de uren voor het Team Fryske Tsjerken (137,5) de uren waar boekjaarsubsidie van de provincie Fryslân tegenover stond. Hierbinnen is aan de kerkenvisie gemeente Súdwest-Fryslân (deelname werkgroep, enquête, analyse en rapportage) 56,5 uur besteed. De verdere bemoeienis en betrokkenheid van Dick in de gemeente Súdwest-Fryslân met de kerkvisie (2e helft 2019) kwam niet ten laste van de KHN-uren, maar dit betrof inhuur (betaalde dienstverlening) omdat de gemeente Súdwest-Fryslân Dick voor 6 à 8 uren per week inhuurde. Daarnaast is op basis van bespreking van de notitie "aangepaste werkwijze" in het Platform Fryske Tsjerken, dat er in 2019 niet langer sprake is van een Team Fryske Tsjerken, maar van een Coördinatiepunt Fryske Tsjerken bij ons Steunpunt.

In het kader van het meldpunt is er vanuit het 'aanbod' (leegstaande panden) 'bemoeienis' geweest met 3 panden en een 2-tal 'zoekvragen' (vraag naar leegstaande panden). Deze 'bemoeienis' varieert van enkelvoudige advisering tot meervoudig overleg en uitzoeken zaken tot het aanzetten en uitvoeren van herbestemmingsverkenningen en haalbaarheidsonderzoeken.

Tot deze uren behoort ook het organiseren van een excursie langs 'historische dorpscafés. In 2017 was dat langs religieus erfgoed, in 2018 langs herbestemd industrieel erfgoed. Deze excursie vond plaats op 13juni en werd samen georganiseerd met Erfgoedvereniging Heemschut (provinciale commissie Friesland) die de daadwerkelijke kosten (bus, lunch e.d.) voor hun rekening namen uit hun werkbudget vrijwilligersorganisaties (zie bldz. 12) en uit de bijdragen van de deelnemers. De uren voorbereiding e.d. (56,5 uren Dick en 26 uren Marleen) kwamen ten laste van dit product KHN.

Binnen het Kenniscentrum Herbestemming Noord (KHN) worden ook betaalde opdrachten uitgevoerd die uiteraard niet onder de subsidiëring vallen. In 2019 betrof dit deelname in het Team Langdurige Leegstand van de gemeente Súdwest-Fryslân, waardoor op deze manier kwam € 4.000,-- (excl. Btw) aan extern gefinancierde opdrachten binnen kwam.

Financieel:
De kosten zoals ze gemaakt zijn binnen de afspraken aangaande het project, oftewel naar voren gebracht in het kader van de projectfinanciën, bedroegen € 24.987 (€ 45 minder dan in 2018). De afspraken waren: € 100 per uur, € 50 per uur indien het ging om reisuren en voor reiskosten € 0,28 per kilometer. In werkelijkheid bedroegen de kosten € 97,55 per uur voor Dick en € 63,60 voor Marleen. Dit gevoegd bij de afspraak (zie bldz. 22) dat de bureaukosten verhoudingsgewijs worden toegedeeld aan de producten, maakt dat de daadwerkelijke kosten **€ 25.838** hebben bedragen. Hiervan kwam € 4.000 aan betaalde opdrachten binnen. Derhalve is € 21.838 aan provinciale boekjaarsubsidie voor dit product aangewend.

2. PRODUCTVERANTWOORDING

Als de uren en dus de kosten van de producten die hiervoor per product in een tabel zijn weergegeven (paragrafen 1.6.1 t/m 1.6.7) in één tabel worden samengevoegd, ontstaat het volgende beeld:

	NO/NB	B&K	OPI	KHN	OD	BD	Bureau-uren	TOTAAL
Dick								
Uren	138	132	109	219	101	519	467	**1685**
Kosten €	13.462	12.877	10.633	21.363	9.853	50.628	45.556	**164.382**
Gerard								
Uren	0	0	560	0	33	1141	30	**(1864) 1764**
Kosten €	0	0	42.924	0	2.529	87.458	2.300	**135.211**
Mar-leen								
Uren	138	74	103	26	315	190	47	**893**
Kosten €	8.777	4.706	6.551	1.654	20.034	12.084	2.989	**56.795**
Aukje/ Josje	0	0	0	0	34	221		**255**
Uren				0	2.107	13.699		**15.807**
Kosten €								
Harm								
Uren	0	0	0	0	7	1563	30	**1600**
Kosten €					494	110.301	2.117	**112.912**
TOTAAL								
Uren	276	206	772	245	490	3634	574	**(+100) 6197**
Kosten €	22.239	17.583	60.108	23.017	35.017	274.170	52.962	**483.748**
bureau-kosten	2.726	2.155	7.356	2.821	4.293	33.611		
TOTALE KOSTEN €	24.965	19.738	67.464	25.838	39.310	307.781		**483.748**

In het **Werkplan 2019** werd van de volgende tabel uitgegaan:

	NO/NB	B&K	OPI	KHN	OD	BD	Bureau-uren	TOTAAL
Dick								
Uren	150	150	150	350	150	250	400	**1600**
Kosten €	13.650	13.650	13.650	31.850	13.650	22.750	36.400	**145.600**
Gerard								
Uren	0	0	500	0	25	1050	25	**1600**
Kosten €	0	0	43.000	0	3.010	90.300	2.150	**137.600**
Marleen								
Uren	100	50	300	25	250	285	50	**1060**
Kosten €	7.100	3.550	21.300	1.775	17.750	20.235	3.550	**75.260**
Aukje								
Uren	0	0	0	0	10	40		**50**
Kosten €					700	2.800		**3.500**
Harm								
Uren	0	0	0	0	0	1500	100	**1600**
Kosten €						114.000	7.600	**121.600**
TOTAAL								
Uren	250	200	950	375	435	3125	575	**5910**
Kosten €	20.750	17.200	77.950	33.625	35.110	250.085	49.700	**483.560**
bureau-kosten	2.342	1.970	8.929	3.852	3.923	28.648		
TOTALE KOSTEN €	23.092	19.170	86.879	37.477	39.033	278.733		**483.560**

In overleg met (en op verzoek van) de provincie Fryslân, is er voor gekozen om met ingang van het Productplan 2016 de verrekening van de bureaukosten anders toe te delen. Niet aan elk product (incl. Betaalde dienstverlening) destijds één zevende deel van de bureaukosten, maar de bureaukosten verhoudingsgewijs toe te delen aan de producten; op basis van het aandeel dat dit product op het totaal aan directe kosten heeft. Deze percentages en bedragen staan in de volgende tabel weergegeven. Uiteraard is dit nu ook in de onderhavige Jaarverslag 2019 op deze wijze geschied.

Product	Directe kosten	percentage	Indirecte kosten / bureaukosten
NO/NB	€ 20.388	5 %	€ 2.726
B&K	€ 16.120	4 %	€ 2.155
OPI	€ 55.011	14 %	€ 7.356
KHN	€ 21.101	5 %	€ 2.821
OD	€ 32.105	8 %	€ 4.293
Subtotaal Gesubsidieerde producten	€ 144.725	37 %	€ 19.351
BD	€ 251.370	63 %	€ 33.611
TOTAAL	€ 396.095	100 %	€ 52.962

De daadwerkelijk gemaakte kosten van deze functionarissen, betekenen het volgende:

Functionaris	Salaris	9,07% overhead	Salaris incl. overhead	Kosten Per uur
Directeur	150.697	13.668	164.365	97,55
Technisch consulent	123.972	11.244	135.216	76,65
Administratief coördinator	52.071	4.723	56.793	63,60
Consulent Mon.zorg	103.524	9.390	112.913	70,57
Totaal Eigen personeel	430.263	39.025	469.287	
Inhuren Archeoloog	14.493	1.315	15.807	61,99
Aansluiting jaarrekening			-1.346	
Totaal	444.756	40.340	483.748	

Gezien de noodzakelijke inkomsten die uit de 'markt' moesten komen (naast de rijks- en provinciale subsidie), werd het in het Werkplan 2018 nodig geacht dat voor de betaalde dienstverlening (uur)tarieven moesten worden gehanteerd die hoger lagen dan de begrote kosten per uur. Differentiatie was daarbij – zoals bij de producten aangegeven – uiteraard mogelijk, afhankelijk van de opdracht en de daarvoor benodigde expertise en acties om (financieel) maatwerk te kunnen leveren.

Hierna staat specifiek per product aangegeven waar de hiervoor genoemde subsidies voor zijn aangewend. Dit opdat kan worden teruggevonden wie voor wat hoeveel subsidie beschikbaar heeft gesteld. In algemene zin betekenen de inkomsten ten opzichte van de uitgaven het volgende:

	Uitgaven	**Inkomsten**	
Salariskosten	€ 453.094		
Huisvestingskosten	€ 13.125		
Rente en afschrijving	€ 83		
Kantoorkosten	€ 2.885	**Provincie**	**€ 171.293**
Algemene kosten	€ 15.914	rente	€ 10
Rente	€ 0	de 'markt'	**€ 315.199**
	---		---
Totaal:	**€ 483.748**		**€ 486.502**

De productverantwoording is in feite de 'vertaling' van de tabel op blz. 21. In dat schematisch overzicht werden 'bedrijfsmatig' de kosten van onze stichting naar uren en de daarvoor gedefinieerde producten omgezet. De nu volgende productverantwoording laat echter niet de bureau-uren zien. Die uren en dus de daarmee gepaard gaande kosten, zijn – conform de nieuwe toedeling zoals op de vorige bladzijde toegelicht – aan alle zeven producten toebedeeld volgens evenredigheid.

Van de subsidie van de provincie Fryslân (inclusief RCE) hebben wij aangegeven voor welke producten zij worden gebruikt. Op deze wijze is te zien en te controleren hoe de financiële inzet voor het steunpunt wordt gebruikt.

Uit de Productverantwoording blijkt tevens dat het aandeel van de provinciale budgetsubsidie in de totale inkomsten 35% is, hetzelfde percentage dan in het Werkplan 2019 was begroot.

Productverantwoording 2019			
	Lasten	Baten	
Product		Budgetsubsidie	'derden'
Netwerkoverleg en – bijeenkomsten (NO/NB)	€ 24.965	€ 24.965	
Totaal Platformfunctie	*€ 24.965*	*€ 24.965*	*€ 0*
Bewustwording & Kennisbevordering (B&K)	€ 19.738	€ 19.738	€ 0
Ondersteuning Particulier Initiatief (OPI)	€ 67.464	€ 67.464	€ 0
Kenniscentrum Herbestemming Noord (KHN)	€ 25.838	€ 21.838	€ 4.000
Onbetaalde Dienstverlening (OD)	€ 39.310	€ 37.288	€ 2.022
Totaal Ondersteuningsfunctie	*€ 152.350*	*€ 146.328*	*€ 6.022*
Subtotaal	€ 177.315	€ 171.293	€ 6.022
Betaalde Dienstverlening (BD)	€ 306.433	€ 0	€ 309.187
Totaal	€ 483.748	€ 171.293	€ 315.199
Werkbudget Vrijwilligersorganisaties (WVM)	€ 10.780	€ 10.000	€ 0
Totaal	€ 494.528	€ 181.293	€ 313.235

Deze productverantwoording 2019 betekent in vergelijking met de productbegroting 2018 het volgende:

- ✓ Voor de gesubsidieerde producten werd in de productbegroting 2019 ingeschat, dat zij gezamenlijk € 205.651 en 2.785 uren zouden vergen;
- ✓ De gesubsidieerde producten in 2019 vergden € 177.315 in 2.563 uren;

- ✓ Qua kosten is er derhalve ten opzichte van de begroting een afwijking van –14 %;
- ✓ Qua uren is er derhalve ten opzichte van de begroting een afwijking van –8%;

- ✓ De urenafwijking (8**%**) valt binnen de afspraak die met de provincie is gemaakt in het kader van de nieuwe systematiek van boekjaarsubsidie: "pas wanneer de overall-afwijking boven de 10% komt, ligt tussentijdse bijstelling van de gesubsidieerde producten ter bespreking voor".

TABEL: OVERZICHT KOSTEN PER PRODUCT																
PRODUCT	Totale Kosten €	Directe Kosten €	%	Indirecte Kosten (overhead) €	%	Andere Indirecte Kosten (burea-uren) €	%	Totale Inkomsten €	Opbrengst uit product €	%	Eigen Bijdrage €	%	Bijdrage Derden €	%	Gevraagde Budget-subsidie €	%
NO/NB	24.965	20.388	82	1.851	7	2.726	11	24.965	0	0	0	0	0	0	24.965	100
B&K	19.738	16.120	82	1.463	7	2.155	11	19.738	0	0	0	0	0	0	19.738	100
OPI	67.464	55.011	82	5.097	7	7.356	11	67.464	0	0	0	0	0	0	67.464	100
KHN	25.838	21.101	82	1.916	7	2.821	11	25.838	0	0	0	0	4.000	15	21.838	85
OD	39.310	32.105	82	2.912	7	4.293	11	39.310	0	0	0	0	2.022	5	37.288	95
Subtotaal	177.315	144.725	82	13.239	7	19.351	11	177.315	0	0	0	0	6.022	3	171.293	97
BD	306.433	251.370	82	22.800	7	33.611	11	314.894	315.199	101					0	0
TOTAAL	483.748	396.095	82	36.044	7	52.962	11	486.502	309.187	64	0	0	6.022	1	171.293	35
WVG	10.780	10.715	99	65	1			10.000							10.000	93
TOTAAL	494.528	406.810	82	36.109	7	52.962	11	496.502	309.187	62	0	0	6.022	1	181.293	37